

TAVUKLAR NEDEN HERGÜN YUMURTLAMAZ?

HUNN + Eİ

Maerz 1970, 6. Jahrgang Nr. 3,den

Tercüme eden :

Eyüp OKTAY

HERGÜN AYNI SAATTE AYDINLATILAN, BAKICISI HERGÜN AYNI SAATTE YUMURTALARINI TOPLAYAN BİR KÜMESTE, HERHANGİ BİR TAVUĞUN YUMURTLAMASININ 24 SAATLİK SIKLUS İÇİNDE OLMADIĞI GÖRÜLÜR.

İrklar arasında yumurtlama özellikleri bakımından her ne kadar farklar var ise de, genellikle kaide şudur. : Bir seri yumurtlamada, dikkate alınan ilk yumurtlama sabahın belli bir saatinde olmuş ise, ikinci yumurtlama ertesi günü bir önceki saatten bir saat sonraya, üçüncü yumurtlama yine bir önceki saatten bir saat sonraya raslayacaktır.. Bu 25 saatlik siklus ile devam eden yumurtlama serisi, son yumurtlamanın öğleden sonraya raslamasına kadar devam eder. İkinci seri yumurtlama 1-2 günlük duraklamayı takiben başlar. Bu duraklama nedeni ile tavuk, her gün bir yumurta veya senede 365 yumurta yumurtlayamaz.

İngiliz araştırmacılar bugün, yumurtlama serisi daha uzun zaman devam eden ve böylece duraklama günleri çok azaltılmış tavuk ırkları bulmaya çalışmaktadırlar.

Bu araştırmacıardan birisi HILLSBOROUGH'de Kuzey İrlanda Tarımsal Araştırma Enstitüsünde çalışan Dr. W.H. Foster'dir. Dr. Foster araştırmasına 6 muhtelif ırktan gelen 1000 tavuk üzerinde başlamıştır. Araştırmanın amacını, aynı yumurtlama serisinde 25 saatlik yumurtlama siklusunun 24 saate indirilmesi teşkil etmiştir.

Araştırma muvaffakiyetle sonuçlanmış; nitekim, günleri 25 saate göre ayarlanan (15 1/4 saat aydınlık, 9 3/4 saat karanlık) tavukların senelik yumurta verimleri % 73,8 iken, günleri 24 saate göre ayarlanmış (15 saat aydınlık, 9 saat karanlık) tavukların senelik yumurta verimleri % 72,9 ve günleri 23 saate göre ayarlanmış tavukların (15 saat aydınlık, 8 saat karanlık) senelik yumurta verimleri % 71,6 olarak tesbit edilmiştir.

Dr. Foster'in ilk araştırmasını ikincisi takip etmiştir. Burada, 24 saatlik gün ile 26 ve 28 saatlik günlerin mukayeseleri yapılmıştır. 10 ay süreli periyotlarda, günleri 26 saate göre ayarlanmış tavuklar en yüksek prodüksiyonu sağlarken (ortalama % 77,2), buna karşılık günleri 24 saate ayarlanmış tavuklar % 76,2 ve günleri 28 saate ayarlanmış tavuklar ise % 74,9 verim sağlamışlardır. Bunun manası, tavuk başına senede 3-4 adet daha fazla yumurta demektir.

Dr. Foster yapmış olduğu araştırma sonunda, her bir tavukta, yumurtalıktan ayrılan yumurta sarılarından ortalama % 5 miktarının yumurta kanalına düşmeyip vücut tarafından rezorbe edildiğini ve dolayısıyla bunların prodüksiyona iştirak etmediğini tesbit etmiştir. Bu problemin çözülmesi halinde tavuk başına senede ortalama 12 yumurta daha fazla alınabilecektir.

Uygulamadaki güçlük, tavukların 25 veya 26 saatlik sıklusa alıştırılmasından ziyade, buna, bakıcı personelin alışamamasından ileri gelmektedir. Zira, yetiştirici veya onun işçisinin önce bu zaman ayarlamasına uyması, sonra da bu çalışmaya gönülden inması gerekmektedir. Böylece günlük çalışma ritmine uygun olarak zaman değişikliği yapması zorunlu olacaktır. Zamanla kümes içinde yapılması gereken günlük işlerin (yumurta toplama, temizlik..) değişik saatlere alınması zorunlu olacak, böyle olunca da çeşitli aksamalar meydana gelebilecektir. Örneğin, işçinin çalışma saatleri karanlığa raslayacak, bu şartlarda da kümes içi yapılacak işlerde hiç değilse mevzii ışıklandırmadan istifade edilmek istenecektir. Mevzii ışıklandırma ile de olsa, karanlık saatlerde yapılacak işler ve meselâ yumurta toplanması normalden çok fazla zaman alabilecek ve ihtimali kırık yumurta sayısı çok fazla artacaktır.

Dr. Foster'in de araştırmasını uyguladığı Kuzey İrlandalı bir yetiştirici bu güçlüklerden bazılarını benimsemiş ve 8500 baş yu-

murta tavuğuna, yumurtaya girişlerinden itibaren 12 ay süreli 26 saatlik gün uygulamıştır (19 saat aydınlık, 7 saat karanlık). Tavuklar, ilve edilen aydınlatma saatlerine yumurta verimlerinde artış göstererek cevap vermişler, % 60 ve bunun da altında olan verim % 62 ye çıkmıştır. Ancak bu durum 3 ay devam edebilmiş, bakıcı personel zaman değişikliğini uygulayamamış, yumurta toplanması, temizlik ve diğer işlerin görülmesi birbirine karışmıştır.

Dr. Foster'in araştırmasının sonucu şöyle değerlendirilebilir : Gerek yumurta tavuklarının ve gerekse onların bakıcılarının günleri normal güne göre (24 saatlik) düzenlenmelidir. Nasılki mutat 24 saatlik günlere alışmış tavuklar 25 saatlik güne göre bakıma geçtiklerinde en çok yumurta veriyorlar, o halde, 23 saatlik güne göre alıştırılmış tavukların yaşantıları 24 saate çevrildiği takdirde ihtimalki en çok verimleri sağlanabilecektir!..

Bu düşünce ile beyaz leghornlardan seğtiği yeni materyalini 23 saatlik güne göre bakıma alıştırmış, yumurtaya giren bu hayvanların yaşantılarını 24 saate çevirdiğinde, bunların ancak halihazır hayvanlar seviyesinde yumurtladıklarını grmştir.

Dr. Foster yumurta verimini artırmak için yeni ve önemli bir metot vermiştir. Ancak, ihtimalki bu buluş sayesinde yumurta verimini artırmak inisiyatifi için vakit henüz erkendir.